

F. t. l. om lønmodtagernes medejendomsret.

ansvarlig kapital i erhvervsvirksomheder og samtidig være basis for den medindflydelse, som tilsigtes opnået for lønmodtagerne. Dette måtte, hvis hensigten skulle opnås fuldt ud, føre til en ordning, der indebar en obligatorisk anbringelse af midlerne i samtlige bidragydende virksomheder. Noget sådant ville forudsætte, at alle virksomhedsformer var underkastet lovgivning med hensyn til regnskab og organisation.

De fornødne regulerende lovregler findes kun for aktieselskaber, og det er derfor valgt alene at foreslå obligatorisk anbringelse af lønmodtagerkapital inden for dette område, og den obligatoriske ordning omfatter alene de aktieselskaber, der beskæftiger mange lønmodtagere — efter forslaget mindst 50 lønmodtagere. Den obligatoriske anbringelse af lønmodtagerkapital kommer imidlertid herved til at omfatte en meget betydelig del af erhvervslivet. Det kan anføres, at ca. 2.800 aktieselskaber med over 50 ansatte i 1971 udbetalte ca. 21 mia. kr. i lønsum, svarende til ca. 30 pct. af den samlede lønsum eller ca. 43 pct. af lønsummen i den private sektor.

For disse store aktieselskaber foreslås det, at $\frac{2}{3}$ af det årlige arbejdsgiverbidrag skal forblive indestående i selskabet som lønmodtagerkapital. Det indestående beløb skal hvert år konverteres til aktiekapital.

Det foreslås, at lønmodtager-aktiekapitalen højst kan udgøre 50 pct. af det enkelte selskabs samlede aktiekapital. Ordningens formål er alene at skabe en lønmodtagerkapital og -indflydelse, der er i ligevægt med de øvrige aktionærinteresser.

Når 50 pct.'s grænsen er nået, kan arbejdsgiverbidragene ikke længere konverteres til aktier og skal derefter indbetales kontant, med mindre virksomheden anmelder til fonden, at bidragene fremtidig skal indestå som lån efter reglerne i kap. 5.

For mindre aktieselskaber, det vil efter forslaget sige selskaber, der beskæftiger under 50, men dog mindst 20 lønmodtagere, er der ingen obligatorisk ordning, men en adgang til med generalforsamlings-tilslutning at lade $\frac{2}{3}$ af arbejdsgiverbidraget forblive indestående i selskabet, således at det årligt konverteres til aktiekapital. Et vilkår for denne adgang er, at selskabet tiltræder en ordning om ret for arbejdstagerne til repræsentation i bestyrelsen svarende til ordningen i lov af 13. 6. 1973 om aktieselskaber, hvorefter der i selskaber med over 50 ansatte er ret for arbejdstagerne til 2 repræsentanter i bestyrelsen. I de her omhandlede situationer, hvor der er tale om vilkår, der skal gælde over for mindre selskaber, skal repræsentationen dog kunne nedsættes til 1 bestyrelsesmedlem. Denne gruppe af mindre selskaber omfatter ca. 2.600 virksomheder, der dog

kun repræsenterer en samlet årlig lønsum på ca. 2,7 mia. kr. svarende til 4 pct. af den samlede lønsum.

For andre private erhvervsvirksomheder, som beskæftiger mindst 10 lønmodtagere, (herunder aktieselskaber der beskæftiger under 20 lønmodtagere), er der adgang til at lade $\frac{2}{3}$ af arbejdsgiverbidraget indestå i virksomheden som lån. Denne gruppe omfatter ca. 20.000 virksomheder med en årlig lønsum på ca. 17 mia. kr., svarende til ca. 24 pct. af den samlede lønsum.

Den del af lønmodtagerkapitalen, der ikke efter de ovenfor omtalte regler indestår i virksomhederne — de såkaldte frie midler — skal i videst muligt omfang anbringes aktivt i erhvervslivet i aktier, som indskud i kommanditselskaber eller på anden måde som ansvarlig kapital. Den del af de frie midler, som ikke anbringes efter disse retningslinier, kan bl. a. anvendes som udlån til investeringsformål, herunder til investeringer inden for den offentlige sektor samt til køb af fast ejendom. De frie midler forudsættes kun i nødvendigt omfang, f. eks. af likviditetsmæssige grunde, anbragt i obligationer.

E. Lønmodtagernes medindflydelse.

De beføjelser — stemmeret på generalforsamlingen m. v. — der er knyttet til de aktier, som erhverves af fonden ved obligatorisk eller frivillig konvertering af arbejdsgiverbidrag eller ved køb for frie midler, skal efter forslaget udøves af lønmodtagerne i det pågældende selskab. Her får således lønmodtagernes kapitalandel en direkte demokratisk effekt. Lønmodtagerne skal udpege repræsentant(er) til generalforsamlingen og skal tage stilling til, hvorledes lønmodtagerkapitalen skal forholde sig til de spørgsmål, der kommer til afgørelse på generalforsamlingen.

Efter lov af 13. 6. 1973 om aktieselskaber sikres der lønmodtagerne en repræsentation fra ordningens begyndelse i de selskaber, hvor der efter denne lov efterhånden kan blive tale om repræsentation i bestyrelsen på grundlag af lønmodtagerkapitalen.

Det gælder for det første umiddelbart i selskaber med over 50 lønmodtagere, hvor lønmodtagerne straks opnår en ret til at lade sig repræsentere i bestyrelsen med 2 medlemmer.

Det gælder dernæst i de selskaber med mellem 20 og 50 ansatte, som har ønsket, at $\frac{2}{3}$ af arbejdsgiverbidraget skal indestå som aktiekapital. I disse tilfælde er det som nævnt en betingelse, at lønmodtagerne opnår ret til repræsentation i bestyrelsen ligesom i de større selskaber.

Når lønmodtagerne på generalforsamlingen får valgt 2 eller flere repræsentanter til bestyrelsen på grundlag af lønmodtagerkapitalen, erstatter disse